

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора, професора кафедри кримінального права та кримінології факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Одеського державного університету внутрішніх справ Собко Ганни Миколаївни на дисертацію Буковського Юрія Дмитровича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Ступінь актуальності обраної теми не викликає сумнівів. Вона обумовлена тими обставинами, що на сьогодні незаконний обіг наркотиків у нашій державі набуває значних масштабів та стає достатньо серйозним соціальним фактором, який негативно впливає на стан здоров'я та благополуччя людей, розвиток нашого суспільства в цілому. Саме Департамент боротьби з наркозлочинністю у структурі Національної поліції України забезпечує реалізацію держаної політики в сфері обігу наркотиків, зменшення попиту та пропозицій на них, мінімізації наслідків від поширення наркоманії.

Актуальність тематики дисертації також підкреслюється необхідністю запровадження нових реформ Національної поліції України, з урахуванням імплементації нормативно-правових актів Європейського Союзу у національне законодавство України.

Вказане обумовлює необхідність дослідження адміністративно-правових засад діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України з метою вироблення пропозицій щодо нормативно-правового регулювання діяльності цього підрозділу, визначення його завдань та функцій з урахуванням останніх нормативно-правових актів Європейського Союзу, судових практик Європейського суду з прав людини, а також позитивного досвіду функціонування аналогічних підрозділів (служб) іноземних країн. При цьому на сьогодні залишаються не вирішені питання щодо невідповідності нормативно-правових актів, які регулюють діяльність підрозділів боротьби з

наркозлочинністю сучасним вимогам боротьби з незаконним обігом наркотиків і ще містять у собі положення, які визначали діяльність міліції. Потребує дослідженню взаємодія Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України з інститутами громадянського суспільства, вироблення напрямів вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності цього підрозділу, а також покращення ефективності кадрового забезпечення.

Вказані та інші обставини обумовили актуальність досліджуваної теми дисертації.

Враховуючи викладене, можливо дійти висновку, що дисертаційне дослідження Буковського Юрія Дмитровича є актуальним та присвячене вдосконаленню адміністративно-правових засад діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження Ю.Д. Буковського ґрунтується на положеннях Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019; Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на 2021–2023 роки, затвердженого розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 червня 2021 року № 756-р. Робота узгоджена зі Стратегією розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 роки (постанова загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 року), Тематикою наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11 червня 2020 року № 454) та виконана відповідно до Основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2018–2020 роки (рішення Вченої ради НАВС від 26 грудня 2017 року, протокол № 28/1).

Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 26 листопада 2019 р. (протокол № 23) та внесено до переліку тем дисертаційних досліджень з проблем держави і права Національної академії правових наук України (за № 470/2019).

Мета і завдання дослідження відповідно до предмета та об'єкта дослідження. Дисертантом правильно визначено мету дисертаційного дослідження, яка полягає у «на основі системного наукового аналізу чинного законодавства України та практики його реалізації сформулювати науково обгрунтовані адміністративно-правові засади діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України» (с. 26).

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших в Україні комплексних монографічних досліджень адміністративно-правових засад діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України.

У роботі сформульовано низку положень, висновків і рекомендацій, що мають наукову новизну. Зокрема, *вперше*:

– узагальнено та систематизовано міжнародно-правові документи, які визначають напрями діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, зокрема щодо: залучення до запобігання та протидії незаконному обігу наркотиків; визначення предмету та об'єктів діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України; регулювання міжнародних відносин, які виникають у зв'язку із запобіганням та протидією незаконному обігу наркотиків; розкривають зміст прав і свобод громадян, яких необхідно дотримуватися працівниками Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України під час реалізації своїх повноважень;

– доведено практичну доцільність проведених організаційних реформ Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, як міжрегіонального територіального підрозділу, де основна увага приділена створенню його нової структури, яка складалась з підрозділів з організації оперативних розробок та негласної роботи, здійснення спеціалізованих пошукових підрозділів, оперативного та оперативно-технічного забезпечення,

протидії легалізації кримінальних активів отриманих від незаконного обігу наркотиків, протидії правопорушенням на об'єктах легального обігу наркотиків. Не дивлячись на скорочення майже у чотири рази особового складу Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, запровадження нової структури поряд з якісним набором кадрів, належного матеріально-технічного та інформаційно-програмного забезпечення, закріплення слідчих Головного слідчого управління Національної поліції України за Департаментом боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, концентрації сил та засобів на пріоритетних напрямках протидії незаконному обігу наркотиків з одночасною взаємодією з правоохоронними органами іноземних країн сприяло значному якісному покращенню оперативно-службової діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України та суттєвому підвищенню його основних результатів протидії груповій та організованій наркозлочинності;

– обґрунтовано необхідність прийняття нового нормативно-правового акту, який б регламентував діяльність Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України у протидії незаконному обігу наркотиків, при цьому акцентується увага, що зміст такого акту повинен обов'язково враховувати положення Стратегії ЄС щодо наркотиків на 2021–2025 роки, Плану дій Європейського Союзу щодо наркотиків на 2021–2025 роки. Запропонована авторська редакція такого проекту, яка містить наступні розділи: повноваження керівника територіального органу Національної поліції України; організація діяльності та повноваження територіального органу Національної поліції України щодо зменшення незаконних пропозицій на наркотики; організація діяльності та повноваження територіального органу Національної поліції України щодо зменшення незаконного попиту на наркотики; організація діяльності та повноваження територіального органу Національної поліції України щодо зменшення шкоди від немедичного вживання наркотиків;

Окрім того, автором було *вдосконалено*:

– наукові погляди про етапи становлення підрозділів боротьби з наркозлочинністю, що збігаються з основними етапами розвитку правоохоронної системи України, але мають певну специфіку;

– теоретичні положення щодо необхідності продовження використання у вітчизняному законодавстві міжнародно-правових актів ООН, нормативних актів ЄС, практик Європейського суду з прав людини з метою визначення завдань, функцій, пріоритетних напрямів діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, їх матеріально-технічного забезпечення, недопущення порушення прав і свобод громадян під час реалізації своїх повноважень працівниками цих підрозділів;

– положення стосовно того, що потребує впровадження у вітчизняну практику позитивний досвід діяльності окремих підрозділів (органів) боротьби з наркозлочинністю, зокрема Франції (визначення структури, повноважень, наявності відрядженого до цього підрозділу прокурора (у вітчизняному випадку – закріплення відповідних слідчих), Німеччини та США (впровадження офіцерів зв'язку підрозділів (органів) боротьби з наркозлочинністю; наявності у підпорядкуванні оперативно-технічних підрозділів);

У дисертації також *дістали подальшого розвитку*:

– положення про організаційну структуру, завдання та функції спеціалізованих підрозділів (органів) боротьби з наркозлочинністю іноземних держав, що дало змогу визначити окремі напрями діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України;

– теоретичні положення щодо необхідно врегулювання використання поліграфа під час проходження служби працівниками Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, запропоновано внести доповнення у пункт 1 розділу III Інструкції про порядок використання поліграфів у Національній поліції України, де передбачити серед випадків проведення опитування із застосуванням поліграфа «проведення не менше як раз на п'ять років у підрозділах, що здійснюють протидію наркозлочинності»;

– пропозиції щодо необхідності вдосконалення інформаційно-аналітичної діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, а саме: підготовка відповідного персоналу, його навчання; забезпечення сучасними ліцензійними програмними продуктами, зокрема побудованих на технологіях штучного інтелекту та розробка власних програмних продуктів; методичне забезпечення такої діяльності;

– пропозиції щодо визначення критеріїв оцінки результатів оперативно-службової діяльності працівників Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, які необхідно враховувати під час винагородження праці та умов служби працівників цього підрозділу;

– позиція щодо визначення основного напрямку розвитку взаємодії Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України з інститутами громадянського суспільства;

– наукові підходи щодо формулювання пропозицій щодо внесення змін до низки нормативно-правових актів, які визначають: участь Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України у забезпеченні ліцензійних умов провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотиків та наркотиковмісних рослин; наданні додаткових гарантій соціального захисту працівникам Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України;

– позиція щодо необхідності подальшого удосконалення нормативно-правового забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України;

– наукові погляди щодо необхідності впровадження перевірки на добросовісність шляхом моделювання ситуації стосовно працівників Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України (с. 29-32).

Враховуючи вище викладене, необхідно наголосити, що дисертація Ю.Д. Буковського є значущою як з позицій науки, так і з точки зору практичної діяльності спрямованої на вдосконалення адміністративно-правових засад

діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України. Елементи наукової новизни сформульовано коректно, їх кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

Результати дисертаційного дослідження опубліковані у фахових виданнях України, а також були подані у вигляді доповідей на науково-практичних конференціях (інших заходах). Наукові публікації дисертанта повністю висвітлюють та вирішують завдання, що були поставлені в дисертаційному дослідженні.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання. Є підстави вважати, що результати дисертаційного дослідження Ю.Д. Буковського характеризуються теоретичною та практичною значущістю, а сформульовані пропозиції мають сприяти підвищенню ефективності адміністративно-правових засад діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України.

Матеріали та висновки запропонованого наукового дослідження використовуються у:

– *практичну діяльність* Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України під час проведення занять в системі службової підготовки у підрозділі (акт впровадження Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України від 26 жовтня 2023 р.);

– *освітній процес Національної академії внутрішніх справ* – у системі професійної освіти працівників підрозділів боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, підвищення кваліфікації поліцейських, при викладанні відповідних навчальних дисциплін та під час підготовки навчальних і методичних посібників, підручників, курсів лекцій (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 01 листопада 2023 р.).

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, визначається теоретико-методологічними засадами проведеного дослідження. Дисертант використала цілу низку наукових методів щодо розглядуваної проблематики, а

саме: *історико-правовий метод* допоміг з'ясувати генезис розвитку та становлення підрозділів боротьби з наркозлочинністю, а також нормативно-правових актів, що заклали їх правову основу діяльності (підрозділ 1.3., розділ 2); за допомогою *діалектичного методу* вдалося дослідити положення нормативно-правових актів, які регламентують діяльність ДБН НПУ, з подальшим формулюванням висновків і пропозицій за темою дослідження (розділи 1-3); *порівняльно-правовий метод* використано з метою встановлення адміністративно-правового регулювання діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України з одночасним порівнянням з функціями, завданнями та напрямками діяльності аналогічних підрозділів (служб) в окремих іноземних державах, (підрозділ 1.2), а також у процесі порівняння нормативно-правових актів вітчизняного законодавства з нормативно-правовими актами ЄС, якими визначають напрями боротьби з незаконним обігом наркотиків (розділ 2); *системно-структурний метод* застосовувався при визначенні статусу, дослідженні завдань, функцій, форм і методів діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, визначення особливостей їх організаційної структури (розділи 2, 3); за допомогою *гносеологічного методу* дослідження було визначено сутність діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України як об'єкта адміністративно-правового регулювання, охарактеризовано місце вказаного підрозділу в системі МВС України та Національної поліції України (підрозділ 1.3); використання методу *системного аналізу* дозволило окреслити правові засади діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, надати характеристику напрямам і змісту у реалізації державної наркополітики (розділ 2, підрозділи 3.2, 3.3); застосування *функціонального методу* дозволило встановити основні напрями вдосконалення правового та організаційного забезпечення діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України (підрозділ 2.1, 2.2., 3.1., 3.2., 3.3.); *структурно-логічний метод* застосовано для аналізу завдань та функцій підрозділів боротьби з наркозлочинністю (підрозділ

1.2); *аналітичний метод* надав можливість встановити необхідність удосконалення адміністративного законодавства, що регламентує діяльність Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України (підрозділи 2.1, 2.2, 3.1, 3.3.). *Методи аналізу й синтезу* дозволили встановити місце підрозділів боротьби з наркозлочинністю у структурі Національної поліції України (підрозділ 1.3); *статистичний та соціологічний методи* використовувалися при узагальненні та аналізу емпіричної інформації, що стосується досліджуваної теми (додатки).

Відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, в дисертації визначено, які саме методи використано під час підготовки кожного з підрозділів дисертації.

Достатній ступінь обґрунтованості та достовірності висновків підтверджено *емпіричною базою дослідження*. Емпіричну базу дослідження складають систематизовані матеріали офіційної статистичної звітності МВС України (Національної поліції України), результати діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю за період 1993–2022 рр., зведені результати опитування 400 працівників Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України.

Заслуговує на увагу, що у дисертації використано також власний двадцятирічний досвід роботи Ю.Д. Буковського у МВС України та Національної поліції України, і що найважливіше – понад п'ятирічний досвід роботи керівних посадах у підрозділах боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України.

Апробація результатів дисертації. Основні положення, висновки та результати дослідження оприлюднені автором у виступах на всеукраїнських та міжнародних науково-теоретичних і науково-практичних конференціях, засіданнях круглих столів, зокрема: «Актуальні питання виявлення та розкриття злочинів Національною поліцією: вітчизняний та зарубіжний досвід» (м. Київ, 19 лютого 2021 р.), «Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі» (м. Київ, 08–09 грудня 2022 р.), «Міжнародна та

національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти» (м. Дніпро, 17 березня 2023 р.), «Актуальні проблеми діяльності складових сектору безпеки і оборони України в умовах особливих правових режимів: поточний стан та шляхи вирішення» (м. Київ, 30 березня 2023 р.).

Оцінка **змісту та завершеності** дисертації. Структура дисертаційного дослідження загалом відповідає поставленим автором завданням. Рецензована праця відповідає логіці наукового пошуку та була зорієнтована на досягнення поставленої мети дослідження.

Структура та обсяг дисертації. Робота містить анотацію, вступ, три розділи, що мають вісім підрозділів, висновки, список використаних джерел (376 найменувань на 44 сторінках) і додатки на 42 сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 292 сторінки, з яких обсяг основного тексту – 186 сторінок.

В **анотації** у стислій формі розкрито основні положення дисертаційного дослідження, наведено перелік публікацій, в яких викладені основні результати наукової праці. Анотація викладена українською і англійською мовами.

У **вступі** наведено актуальність вибору теми дослідження, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами, мету і задачі дослідження, предмет та об'єкт дослідження, методи дослідження, наукову новизну отриманих результатів, практичне значення одержаних результатів, зазначено особистий внесок здобувача, інформацію про апробацію матеріалів дисертації на наукових заходах, публікації, структуру та обсяг роботи (с. 23-34).

У розділі 1 *«Теоретико-методологічні засади дослідження діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України»* дисертант доводить, що за результатами проведеного огляду наукових публікацій з проблем діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, він дійшов висновку, що при наявності значної кількості дисертаційних робіт та інших наукових публікацій щодо протидії незаконному обігу наркотиків, лише в окремих з них частково окреслюється

діяльність підрозділів боротьби з наркозлочинністю. При цьому, як акцентує Ю.Д. Буковський, проблеми адміністративно-правових засад діяльності підрозділів боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України та МВС України (у минулому) на сьогодні залишається малодослідженим в українській правовій науці, наукові дослідження на рівні дисертацій, які стосуються адміністративно-правових засад діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, відсутні, вказана проблематика була окреслена лише у дисертаціях О. О. Малоголової (2014 р.), Р. Р. Грень (2017 р.) та В. В. Кузик (2021 р.) (с. 38-41).

Автор доводить методологію дослідження та методи наукового пізнання (с. 44-48), що надало можливості йому детально та чітко здійснити дослідження проблематики адміністративно-правових засад діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, що сприяло розробленню дієвих пропозицій щодо практичного застосування отриманих результатів, розробці проєктів нормативно-правових актів щодо врегулювання виявлених під час дослідження недоліків.

У роботі вивчено діяльність підрозділів (органів) іноземних держав, зокрема таких країн як Австрія, Болгарія, Німеччина, Польща, Словенська Республіка, США, Угорщина, Чеська Республіка, Фінляндія, Франція, Шотландія, Швеція, що дозволило дисертанту встановити певні організаційні структури, які він умовно поділив за підлеглистю:

- підрозділ боротьби з наркозлочинністю є самостійним правоохоронним органом (DEA у США);

- підрозділ боротьби з наркозлочинністю є незалежним міжрегіональним підрозділом, який підпорядковується голові правоохоронного органу (Франція);

- підрозділ боротьби з наркозлочинністю входить в структуру кримінальної поліції з підпорядкуванням керівнику кримінальної поліції (Чеська Республіка, Німеччина, Фінляндія, Угорщина, Австрія, Швеція);

– підрозділ боротьби з наркозлочинністю входить в структуру підрозділу по боротьбі з організованою злочинністю, який є структурним підрозділом кримінальної поліції (Словенська Республіка);

– підрозділ боротьби з наркозлочинністю входить в структуру спеціалізованого підрозділу по боротьбі з організованою злочинністю (Болгарія, Польща);

– функції протидії незаконному обігу наркотиків виконує підрозділ по боротьбі з організованою злочинністю (Шотландія, Швеція) (с. 71-72).

З наведених структур підрозділів (служб) боротьби з наркозлочинністю найбільш цікавим для застосування у вітчизняній практиці на думку дисертанта є досвід створення та діяльності Управління по боротьбі з наркотиками (OFAST) Франції, Німеччини та США (с. 73-74).

Особливий інтерес дисертанта викликає його спроба визначити роль та місце підрозділу боротьби з наркозлочинністю у структурі МВС України і у подальшому в Національній поліції України. Ним розкриваються етапи створення та формування підрозділу боротьби з наркозлочинністю, надається характеристика нормативно-правових актів, які слугували правовою базою для реалізації визначених його функцій та завдань. Заслуговує на увагу позиція дисертанта, який вказує що існуюча у 2016–2022 роках структура Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України була найбільш вдалою за його тридцятирічну діяльність (с. 94-95).

Дисертант справедливо робить висновок, що створення нової структури вказаного підрозділу як міжрегіонального територіального органу Національної поліції України, реформування кадрової політики, концентрація роботи на пріоритетних напрямках боротьби з незаконним обігом наркотиків, покращення матеріально-технічного й програмного забезпечення, закріплення окремих слідчих за напрямком здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень в сфері обігу наркотиків, низка проведених інших реформ дали свої позитивні результати у оперативно-службовій діяльності, приклади який він доводить (с. 96-99).

У розділі 2 «Адміністративно-правова регламентація діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України» дисертант розкриває міжнародно-правові та законодавчі основи діяльності підрозділів (органів) боротьби з наркозлочинністю. У роботі наголошується, що Україна є учасником багатьох універсальних та регіональних угод, укладених у рамках ООН, Ради Європи, спеціалізованих міжнародних організацій, односторонніх та багатосторонніх міждержавних угодах, які стосуються створення та визначення напрямів діяльності правоохоронних органів в сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків, створенню та діяльності підрозділів боротьби з наркозлочинністю, а також правової допомоги у кримінальних провадженнях, видачі злочинців, обміну оперативною та правовою інформацією тощо. Дисертант наголошує, що в більшості випадків нормативно-правове забезпечення діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України відповідає нормам ООН, поряд з цим акцентується увагу не урахуванні у своїй діяльності положень Стратегії ЄС щодо наркотиків на 2021–2025 роки та Плану дій ЄС щодо наркотиків на 2021–2025 роки (с. 111-115), зокрема щодо ставлення до осіб, які допускають немедичне вживання наркотиків, подолання стигми до вказаної категорії осіб, у першу чергу під час реалізації програм зменшення шкоди від немедичного вживання наркотиків.

Заслуговує позиція дисертанта щодо необхідності покращення взаємодії у діяльності підрозділів боротьби з наркозлочинністю шляхом укладання між державами двосторонніх або багатосторонніх договорів щодо запобігання та протидії незаконному обігу наркотиків (с. 115-116).

Проте особливий інтерес викликає позиція дисертанта щодо необхідності використання під час розробки нормативно-правових актів у яких визначаються функції, завдання та напрями діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України рішення ЄСПЛ, які вже почали безпосередньо впливати на тактику здійснення оперативно-розшукової діяльності (с. 116-119).

У роботі наголошується, що важливим компонентом діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України у боротьбі з незаконним обігом наркотиків є їх нормативно-правове забезпечення організації такої діяльності, при цьому дисертант звертає увагу на те, що окремі нормативно-правові акти не відповідають сучасним потребам. Як приклад ним наводиться Інструкцію з організації роботи органів внутрішніх справ України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, яка затверджена наказом МВС України від 18 серпня 2004 року № 962-дск, і основні положення якої були сформовані ще на початку 90-х років минулого століття. Окрім того, суб'єктом реалізації вимог вказаної вище інструкції є ще підрозділи МВС України, які існували до 2015 року (с. 143-144). Як позитив можна сприйняти пропозицію дисертанта щодо розробленого ним власного авторського проєкту Інструкції з організації роботи підрозділів та територіальних органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів (додаток В). Поряд з цим дисертант наголошує на не врахуванні під час розробки нормативно-правових актів, які регламентують діяльність Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України Стратегії ЄС щодо наркотиків на 2021–2025 роки та Плану дій ЄС щодо наркотиків на 2021–2025 роки.

Дисертантом надається низка пропозицій щодо внесення змін та доповнень до Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 червня 2009 року № 589, постанови Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 року № 469 «Деякі питання видачі дозволу на використання об'єктів і приміщень, призначених для провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» (с. 140), наказу МВС України від 10 січня 2018 року № 9 «Про деякі питання провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та

прекурсорів» (с. 145-146). в частині урегулювання окремих напрямів участі Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України у реалізації державної наркополітики в сфері легального обігу наркотиків.

У розділі 3 *«Адміністративно-правове забезпечення діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України»* розглядаючи проблеми кадрового забезпечення Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, дисертантом пропонується низка заходів спрямованих на стимулювання фінансового забезпечення працівників Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України, серед яких: впровадження критеріїв оцінки результатів оперативно-службової діяльності працівників вказаного департаменту, які необхідно враховувати під час винагородження праці та умов служби працівників цього підрозділу (с. 158), а також надання додаткових гарантій їх соціального захисту працівників, які працюють з особами, хворими на ВІЛ/СНІД (с. 159-160). Дисертантом пропонується запровадження періодичної перевірки всього особового складу Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України (під час прийому на службу у такі підрозділи, та періодично під час проходження такої служби) на поліграфі, що на його думку повинно сприяти виявленню осіб, які вчиняють відповідні правопорушення і у зв'язку з чим ним підготовлені відповідні пропозиції до Інструкції про порядок використання поліграфів у Національній поліції України (с. 154-155), вдосконалення науково-методичного забезпечення у закладах вищої освіти зі специфічним умовами навчання, де здійснюється підготовка та підвищення кваліфікації працівників підрозділів боротьби з наркозлочинністю (с. 162-163).

Досліджуючи стан інформаційно-аналітичної діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України дисертант висловлює свою позицію щодо необхідності продовження формування єдиного інформаційного простору ДБН НПУ (с. 170-173); впровадження вузькоспеціалізованих інформаційних систем (Security i2 Analyst's Notebook, чат-ботів, програмних продуктів на базі Python тощо) з метою покращення

ефективності підтримки діяльності ДБН НПУ у проведенні багатофакторних аналізів всіх даних (с. 172, 174); ширше застосування геоінформаційних технологій (с. 173) та технологій штучного інтелекту (с. 176-178) для аналізу взаємодії об'єктів і подій, що відбуваються з ними, у межах певних територіальних кордонів й інтервалів часу; розроблення методичних рекомендацій щодо застосування новітніх інформаційних технологій в діяльності цього підрозділу (с. 180).

Враховуючи вимоги Стратегії ЄС щодо наркотиків на 2021–2025 роки дисертант пропонує зміни та доповнення до нормативно-правових актів МВС України та Національної поліції України, які повинні визначити напрями покращення нормативно-правового забезпечення взаємодії підрозділів боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України з інститутами громадянського у реалізації окремих напрямів наркополітики нашої держави, зокрема щодо скорочення попиту на наркотики та зменшення шкоди, пов'язаною з наркотиками.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача

Загалом позитивно оцінюючи дисертацію Ю.Д. Буковського водночас необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту.

1. На сторінці 98 дисертант вказує, що Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України перестав існувати як міжрегіональний підрозділ, і увійшов у структуру кримінального блоку Національної поліції України з підпорядкуванням його територіальних підрозділів ГУНП у регіонах. Бажано отримати від дисертанта під час публічного захисту інформацію про результати діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України після чергового реформування у протидії груповій та організованій наркозлочинності, викриття міжнародних каналів постачання наркотиків, ліквідації нарколабораторій тощо.

2. Розкриваючи зарубіжний досвід діяльності правоохоронних органів (підрозділів) боротьби з наркозлочинністю таких країн як Австрія, Болгарія, Німеччина, Польща, Словенська Республіка, США, Угорщина, Чеська Республіка, Фінляндія, Франція, Шотландія, Швеція (підрозділ 1.2.), автор наводить приклади організаційних структур таких підрозділів. Заслуговує на позитивне сприйняття й те, що дисертант більш детально розкриває завдання, функції, напрями та результативність діяльності вказаних підрозділів (органів), які створені у Болгарії, Німеччині, Польщі, США, Чеської Республіки, Франції, Шотландії. Разом з тим робота би виграла, якби дисертант поряд з організаційною структурою більш детальніше розкрив результати ефективної діяльності підрозділів боротьби з наркозлочинністю Австрії, Словенської Республіки, Угорщини, Фінляндії, Швеції.

3. На сторінці 156 дисертант вказує про необхідність запровадження перевірки на добросовісність працівників Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України посилаючись на аналогічний досвід правоохоронних органів США, Австралії, Республіки Молдова, Румунії, Сінгапуру, Сербії, Сполученого Королівства Великобританії, Угорщини, Чеської Республіки тощо. Разом з тим автор не вказує основні завдання та шляхи впровадження перевірки на добросовісність.

4. На сторінці 191 дисертант з урахуванням пропозицій Є. Ю. Бараша, В. Ф. Буяльського, С. В. Дрьомова, Є. В. Зозулі, В. В. Майорова, К. О. Пристінської, О. Ю. Синявської, О. М. Стрільціва, Г. В. Шевчука, Є. А. Тараніча, В. А. Тимошенка, В. А. Яценка та інших фахівців розробив власний проєкт Інструкції з організації роботи підрозділів та територіальних органів Національної поліції України щодо протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів (додаток В), у якій запропонував створення дорадчо-консультаційних органів при підрозділах боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України. Разом з тим проєкт положення про дорадчо-консультаційні органи при

підрозділах боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України дисертантом не надається.

Висловлені зауваження носять переважно уточнюючий характер і не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження. Вони переслідують мету запросити автора до наукової дискусії та врахувати зазначені зауваження у подальшій науковій розробці проблематики дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності

У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота Буковського Юрія Дмитровича є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

1. Дисертаційна робота Буковського Юрія Дмитровича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею, комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням. В ній отримано нові науково обгрунтовані та практично цінні результати, що відрізняються новизною та вирішують важливе наукове завдання. Актуальність обраної теми дисертації, ступінь обгрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, новизна та повнота викладу в опублікованих працях повністю відповідають вимогам МОН України.

2. Дисертація Буковського Юрія Дмитровича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності Департаменту боротьби з наркозлочинністю Національної поліції України» за актуальністю, ступенем наукової новизни, обгрунтованістю, науковою та практичною значимістю здобутих результатів відповідає спеціальності 081 Право та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів

